గొప్పవారితో గుసగుసలు

బమ్మెర పోతన

కీ॥ శే॥ శ్రీ వారణాసి శ్రీనివాసరావు

[వెల్గొండలో దేవాలయం వెనుక నొక యేడడుగుల లోతు గొయ్యి ఒడ్డున కూర్చుని, కంట తడి పెట్టుచున్న బమ్మెర పోతన. నమస్కరిస్తూ వస్తూన్న నేను.]

పో: (నా నమస్కార మందుకుంటూ) నాయనా, ఆ సింగన్న నన్నే యీ గోతిలో పాతేస్తే పొయ్యేదిగా!

నే: (విచారం సూచిస్తూ) అదే నాండీ యిది?

పో: ఔనోయ్; ఎంత దారుణకృత్యం చేసాడోయ్! నా జన్మంతా పాడుచేసాడోయ్! అప్పట్నుంచి భూలోకమంటే నా కసహ్యమై పోయిందోయ్! నీ ఉపాసనాబలంచేత దిగివచ్చాగాని స్వర్గాన్నుంచి లేకపోతే రానోయ్! వచ్చేటప్పటి కిక్కడికే రావాల్ని బుద్ధి పుట్టిందోయ్! (కన్నీరు కారుస్తూ) ఆహా! యెంత కష్టపడి రాసానోయ్, ఎంతబాగా రాసానోయ్! తాను కవి యిట్లాటి దెవ్వరూ వ్రాయలేదు; వ్రాయలేరని అన్నాడే;—తాను పండితుడు కూడాను, ఆ పాడుపని చేయించడాని కెట్లా మనస్సొప్పిందోయ్!

నే: (ఓదార్పుగా) పోనివండయ్యా, ఊరుకోండి!

పో: ఎట్లా గూరుకోను. నా శ్రమ వృథా యైందికదా! ఉత్పన్న భాగపురాణాల్లో కీర్తికి మసి తాకిందికదా! ఇంతకూ నీవన్నట్లూరుకోక యిప్పుడు చేయగలిగిం దేముంది!

నే: ఆయన కంత కచ్చ యెందుకు పుట్టిందండీ?

పో: ఏం జెప్పనోయ్, నే నెప్పుడూ పరదూషణ చేసి యెరగ; నే మన్నిప్పుడు?

నే: మీరే మైనా వారి కోపమొచ్చే ట్టన్నారా?

పో: రామరామా! ఒక్క పల్లెత్తుమాటైనా అనందే! రమ్మని కబురంపితే వెళ్ళా, సభలో గ్రంథం పూర్తిగా చదివి వినుపించి సెలవు పుచ్చుకుంటా నన్నా. ఏం గావాలో కోరండన్నారు. 'అయ్యా నాకు పెద్ద లిచ్చిన ఒక కత్తిభూమి వుంది. అది చాలు నా అక్కర్లకు; ఏమీవద్దన్నా.

నే: అన్నారూ?

పో: అంటే దాన్లో నే ముందోయ్! తర్వాత మా కంకిత మియ్యం డన్నారు. 'స్వామీ, దీన్ని రాముడి కియ్యనెంచా; మానవుడి కియ్యను. అసలెందుకనో నరాంకిత మిష్టం లేకుండా పోయిం' దన్నా. అయితే 'భోగినీదండకం మా కెట్లా గిచ్చారంటే', 'అదేదో యెప్పుడో చేసా; యిక చేయలే'నన్నా. సరే బసకు దయచేయండి అన్నారు. గ్రంథా న్నక్కడుంచి వెళ్ళా.

నే: (పొంగివస్తూన్న దుఃఖం చూచి) పోనీండి పోనీండి.

పో: (గుటకలుమింగి అణచుకుని) మర్నాడుదయం వారి పురోహితుడు, అతనింట్లోనే నాబస, నాదగ్గరకొచ్చి "అయ్యా పోతన్నగారూ, నాకు దుఃఖంతో కడు పుగిలిపోతూంది" అని యేడవ మారంభించాడు. ఎవరో పోయినారేమో నని ఓదార్చబోయినా. అంతా బాగున్నారు. రాత్రి ఝాము ప్రొద్దువేళ ప్రభువు "కాదండీ! పోతన్నకింత పొగరా? ఎంత గర్వముంది బ్రాహ్మడికి. ఒరేవ్ దేవాలయం వెనుక యేడడుగుల గొయ్యి తీసి, దాన్లో నీ తాటాకు కవిల్లను పాతేసి రాండ్రా" అని భటుల కాజ్ఞ చేసారట. వాండ్లు—హో! అట్లా చేశారా అని నేను విస్మయప డిపోయినా. పాపమా బ్రాహ్మణు డుపచరించి రాత్రిదాకా కన్రెప్పలాగానన్ను కాపాడి, ఆరాత్రే 'అయ్యా, వీన్ని నమ్మిం దెవరు. ఉంటే యింకా యేంచేస్తారో!' అని మరికొందరు బ్రాహ్మణ్లను తోడుతీసుకొని నాకు మారు వేషం వేసి నెమ్మదిగా పది కోసుల్దాకా సాగనంపాడు.

నే: —ఔరా, ఎంతపని చేసాడు!

పో: —నాయనా, 'డు' అనకు. వారు ప్రభువులు.

నే: —ప్రభువులూ ఏం ప్రభువులూ! పైగా పండితప్రభువుకూడాటా! ఎంత అహంభావం వాడికి! వా డెంత, వాడి బ్రతుకెంత, రామాయణంలో రావణున్ని చెప్పుకున్నట్లు, భారతంలో దుర్యోధనుణ్ణి చెప్పుకున్నట్లు, తమ చరిత్రున్నంత కాలం వాణ్ణి చెప్పుకుంటారు. అట్లాటి ఛడవ కీర్తి కట్టుడేగాని, మంచి పేరెట్లా వస్తుంది? అట్లాటివాడు మా కాలంలో వుంటే చెబుదుం. ఈ పాటికి—

పో: —(వారిస్తూ) పోనీ నాయనా, ఊరుకో.

నే: —ఊరుకోవడ మెట్లాగండీ ఒళ్లుమండిపోతూంటే. అరరే! యెట్లాంటి గ్రంథాన్ని పాడుచేసాడు. ఎట్లాటి కీర్తి కడ్డు దాకాడు. గతజన్మల్లో జేన్లో మీ రేం దుష్కర్మ చేసారు! ఏం బాగుపడ్డాడు వాడు మీ బావమరిది శ్రీనాథు డన్నట్లు.

పో: —(ఆశ్చర్యంతో గూడిన ఆతురతతో) 'ఏమిటీ, మావా డే మన్నా డేమిటి!

నే: —ఏ మన్నారా? వాడేం బాగుపడ్డాడనీ, వాడెట్లా చెడ్డదీ స్పష్టంగా వర్ణించారు.

పో: —నిజంగా, నిజంగా! నా కిప్పుడు కొంచెం శాంతంగా వుంది! నిజంగా నిజంగా! అంత మా టన్నాడు మావాడు. పాతిపెట్టడం సంగతి వినివచ్చి 'ఇవ్వకపోయినావా బావా?' అని, కొంతసేపు మా ప్రభువుచేత యుద్ధం చేయించి గ్రంథం తెప్పించనా అని అడిగితే, 'వద్దోయ్! మన కా పాతక మెందు' కన్నా. అతని కిప్పటికీ ఆ విషయమంటే ఆగ్రహమని విని సంతోషిస్తున్నా.

నే: —పోతన్నగారూ, ఎట్లాటి అమాయకులు, అల్పసంతోషులూనండీ మీరు! శ్రీనాథుడేగాదు, ఆంధ్ర కవు లంతా అట్లాగంటే మటుకు మీ భాగవతం పూర్తిగా వస్తుందండీ. ఎక్కడెక్కడ్నో తప్ప తమ వ్రాత కనుపించదే మాకు. ఆ చోట్లకూడా కొన్ని పద్యాలు మీవౌనా కావా అని సందేహిస్తుంటామే! మాకర్మం అట్లావుంది! అట్లాటి ఘోరం జరిగితే మీ కంత ప్రత్యక్షంగా వుండే సరస్వతీదే వెట్లా గూర్కున్నదండీ!

పో: —ఏం జెప్పను నాయనా, నీవన్నట్లు, నే నొప్పుకున్నట్లు నే నే జన్మంలో జేసిన యేం కర్మో అనుభవాని కొచ్చుండా లనుకుంటూ! పోనీ, యిప్పుడీ విలాప మెందుకు?

నే: —అసలు మీకు నరాంకిత మెందు కిష్టంలా? ఇష్టం లేనప్పుడు నా భోగినీదండకం వాడి కెందు కిచ్చారు?

పో: —నాయనా, అంకితం మహాపవిత్ర విషయాల్లో నొకటి. దాని ఉద్దేశం శాశ్వత జ్ఞప్తి. దాని కర్హు డెవడు? శాశ్వతంగా జ్ఞాపకం ముంచుకోదగ్గవా డెవడు? ఈశ్వరుడు. మహావిషయా లన్నీ ఆయనకే సమర్పించాలి. అంతవర కెందుకు—అనుదినం ప్రతిప్రాత సంధ్యావందనానంతరం సర్వం బ్రహ్మార్పణమస్తు అంటున్నామా, అప్రాట మొాయి నిచ్చిన కోమటెం కమర్పణమస్తూ అంటున్నామా? కాక, విషయం చిన్నదైతే ఈరోజు వారింట భోజనం బాగుందని జ్ఞాపక ముంచుకొన్నట్లు, ఒక కవి ఈ రాజు, ఈ మంత్రి, ఈ షాహుకారు నాకూ, నాతర్వాతివాండ్లకు కడుపునిండా పెట్టాడనో, అక్కర దీర్చాడనో, వాడు వాడి తర్వాత, వాండ్లు ఎల్లప్పుడూ వర్ధిల్లా లని దీవించవచ్చు. ప్రకృతం, భోగినీదండక మెక్కడ, భాగవత మెక్కడ! భాగవత విషయాల్ని శ్రీ విష్ణుమూర్తి చరిత్రను మానవుడి కంకిత మియ్యడం కంటే అపాత్రకార్య ముంటుందా?

నే: —అయితే నన్నయభట్టు గారు రాజరాజ నరేంద్రుడి కంకిత మియ్యలా భారతం?

పో: —నీవు వట్టివాడవ్ కావ్! వారు పెద్దలు; వారు చేసిందాన్ని నేను విమర్శిస్తానా! ఆ విషయంలో నామతం మటుకిది అని చెప్పా.

నే: —చిత్తం. ఉన్నపళంగా భాగవతం విప్పితే అవతారికలో పద్యా లన్నీ తమ వనుపించవే దొరికిన చోట్లనున్న మీ కవిత్వం దృష్ట్యా పరీక్షిస్తే?

పో: —నిజమే నోయీ! నాయెత్తుగడా, నడకా వేరు. అవి చాలావర కెవరో వ్రాసినవి.

నే: —అయితే నడ కన్నారు, తమ పద్యాల్లాగనే నడుస్తాయే యమకంతో, అంత్యనియమాల్తో?

పో: పద్యాలు నడవ కేం జేస్తాయి నడిపిస్తే. తగిన పదసామగ్రి వుంటే కొన్నిపద్యాలి తీర్లలాంటివి కొంతకాలం నడిపించొచ్చు. అట్లా గ్రంథం చివరిదాకా నడిపిస్తే వాడూ పూర్ణప్రజ్ఞావంతుడు.

నే: తమకు యమకం, అంత్య నియమం అంటే అభిరుచెక్కువా? తమవని అంతా అనుకునే పద్యాల్నిండా నవే?

పో: అభిరు చేమిటి? వ్రాస్తూంటే, నా కవి లేకుండాపద్యం దొర్ల దెందుకనో! వాటి మీదమనస్సె న్కూరిస్తే యెక్కడో పట్టియ్యక పోవు. అట్లాటివెక్కడా లే వనుకుంటూ.

నే: చిత్తం. తెలుగు సంస్కృతాల్లో కూడా నేమాత్రం పట్టివ్వవ్. తమవంటివార్ని అడగ్గూడని మాటొకటుంది. అడిగితే యేమన్నా అనుకుంటారేమో నని భయంగా వుంది.

పో: అడుగు భయ మెందుకు? [అడుగు నాయనా, అడుగు.

నే: తమకు భక్తిశృంగారరసాల్లో దేనిమీ దెక్కువభిరుచా అని.

పో: (ముసిముసినవ్వు నవ్వుతూ) ఎందుకని నీకా సందేహం తోచిందీ?

నే: ఎంత భక్తిలో మున్నా మీ వాణీ గభాల్న శృంగారరసంలో చిందులు ద్రొక్కుతుంది. అందుక నడిగా.

పో: (దృష్టి యేకాగ్రం జేసి) ఉదాహరణం?

నే: "సిరికిం జెప్పడు" "అదిగో శ్రీ సతి కొప్పుపై" మొదలైన వనేక మున్నాయి; యిక నక్కడక్కడా పద్యాల్లో మధ్యవచ్చే సమాసాల్లో విశేషణాల్లో చెప్పనక్కర్లా.

పో: అవా, అవును; దానికి నీవే మనుకున్నావ్. ఈయనకు భక్తిప్రధానమైనా శృంగార మభిమానమనా?

నే: చిత్తం.

పో: శృంగార మెవరి కభిమానంగాదు? భక్తిరసం నా కెంతప్రధానమైనా నేను మటుకు మనిషిని కా ననుకున్నావా? అదట్లా వుంచు. అది వూరికే వాదాని కన్నమాట. అసలు గ్రంథం పదిమందికోసం వ్రాసేదిగాని మనం గూట్లో పెట్టుకుని పూజ్జేసేదికాదు. మనం వ్రాసేది నలుగురికినచ్చి వారిని సంతోషపెట్టాలి. ఆ యుద్దేశం ఏ రసంద్వారా సాధిత మౌతుందో చెప్పు.

నే: ముఖ్యంగా శృంగారరసం, కొంతవరకు హాస్యరసంవల్లా సాధ్యమౌతుంది.

పో: కవి హాస్యగాడు కాడు కాబట్టి హాస్యరస మట్లావుంచు. ఇక మిగిలిన శృంగారాన్ని వాడితే సాధ్యమౌతుంది కాబట్టి దాన్ని చక్కగా వాడగలిగినవాడు వాడాడు. శ్రీసతి కాయూ శృంగారస్థానాల్లో చేరే హస్తం; అంటే అట్లాటి చోట్ల చేరబట్టి ఆమెకు సంతోషం కలిగించే హస్తం; అంటే ఆ సంతోషముకల్ల ఆ మహాతల్లి యేం గావల్నంటే యివ్వదు? అట్లాటి సర్వైశ్వర్యాలు తేలిగ్గా సంపాదించుకోగల హస్తం, క్రిందుగావడం—అంటే శ్రీసతే తన దానాల్తో సంతోషపెట్ట లేకపోయిన హస్తం. ఆమె ముందు నే నెంత. నా చేతికి క్రిందయిుండే, అంటే నన్ను యాచించిందే; అంతకన్నా యేం గావాలి అని బలి అంటున్నాడు. ఇది బాగుందా, వాణ్ణి చంపిన హస్తం, కిణ్ణి చంపిన హస్తం; లేకుంటే వాణ్ణాదరించింది, వీణ్ణాదరించింది, మరే యేదోయేదో చేసిన హస్తమంటే బాగుంటుందా, చెప్పు, నీవు బుద్ధిమంతుడవులా వున్నావ్?

నే: —ఆహా యెంత బాగుందండీ! ఈ అర్థం సారస్యం, నా కెన్నడూ తట్టలా!

పో: —అందుకని అక్కడక్కడా శృంగార మల్లా దొర్లింది.

నే: —మరీ, 'మున్ను గ్రాటవిలో' నన్న పద్యంలో మొక్కంటితో బోరే టప్పుడు, కౌలకేయుల్ను చంపేటప్పుడు, గంధర్వుల్ను తోలేటప్పుడు సంతోషం గాకుండా అర్జునుడికి కన్నీ రెందుకు కార్లేదన్నారండీ!

పో: —నాయనా ఆపద్యం నాది కాదు. గట్టిగా నాది అనుకున్న వాట్లో నేవైనా సందేహా లడుగు.

నే: —అది యెట్లా గయ్యా తేలేది? తమరూ నేనూ ఒక వార మెక్కడైనా కూర్చోవాలి.

పో: —నిజం.

నే: —మ రొకటి. "బాలరసాల సాలనవ పల్లవకోమల కావ్యకన్యకన్" అన్నా రేం?

పో: మ రేమంటారు? ప్రతివాడికి తాను వ్రాసిన గ్రంథం అంత కోమలంగా కనపడ్తుంది. ముట్టుకుంటే కందిపోతుం దేమో అనిపిస్తుంది.

నే: ఔనండోయ్. కొందరికి తమ వ్రాతప్రతినిగాని మా కాలంలో అచ్చుపుస్తకాన్నిగాని, యెవరైనా నిరసనగా అవతలబెట్టినా, పారేసినా మహాకోపం వస్తుంది. నా చిన్నతనంలో నొక డుండేవాడు అక్కరాజు నరసింహమని. వా డొక విధవ నాలుగు కాగితాల్నెనిమిది భాగాలుగా మడిచిన చిన్నపుస్తకం మీద వృత్తాలు కూడా కావు, గీతపద్యాలు గిలికేవాడు. ఒకరోజు నే నా పుస్తకం కూర్చోబోయే చాపమీద అడ్డంగా వుంటే చేత్తో అవతలికి తోశా. వాడికోపమొచ్చి—వా డొంగోలు వాడ్లేండి—"వెనవపక్షీ, అదేందిరా అంత సుకుమారమైందాన్నట్లా తోశావ్; పండ్లు రాల్దంతా!" నన్నాడు.

పో: (చిరునవ్వు)

నే: అంతవర కెందుకండీ. దంటు సుబ్బావధానివుండేవాడు. వాడూ నేనూ చిన్నప్పుడు పద్యా లేడ్చేవాండ్లం. ఇద్దరం మహాకవుల మనుకునేవాండ్లం. వా డొకరోజు నన్ను గురువు లఘువుజేసి కుదియించి, కుదియించి లఘువు గురువుజేసి లాగిలాగి చెప్తానన్నాడు. కూర్చున్నపళంగా లేచి, వాణ్ణి కిందబడేసి, రొమ్ముమీద సవారై గొంతు బిసగబోతే దగ్గరున్నవాండ్లు విడదీసారు. తమ రన్నట్లు పద్యరచనవల్ల మాలిన పొగరు పెంచుతుందండి.

పో: ఏమిటో అట్లాటివన్నీ చిన్నతన పు చేష్టలు. మనమేం మహావెలిగించా మని గర్వం.

నే: శ్రీనాథుడుగార్ని గురించి తమరే మనుకుంటారండీ?

పో: మా వాణ్ణి గురించే నా? నన్నేందు కడుగుతావోయ్?

నే: అడగాల్నే అడిగా సెలవిస్తురూ!

పో: ఏం సెలవియ్యను? గట్టి పండితుడు,

(18 పేజి చూడుడు)

యుద్ధానికి పూర్వపు దరలకన్న తక్కువ

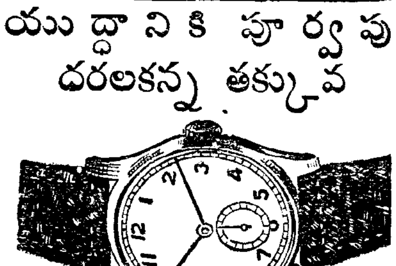

స్విస్ మేడ్. సరిగా టైంచూపును. ప్రతీదీ 8 ఏళ్లు గ్యారంటి. రాళ్లు అమర్చబడినది.

గుండ్రం లేక చతురం క్రోమియంకేసు	రు. 20/8
,, ,, మేలిరకం	రు. 25/-
బల్లపరుపు ఆకారం క్రోమియంకేసు	రు. 30/-
,, మేలిరకం	రు. 38/-
రోల్డుగోల్డు (10 సం॥ గ్యారంటి)	రు. 55/-
రెక్టాంగ్యులర్, టాను, వంపుగలది	
బ్రైట్ క్రోమియం కేసు	రు. 42/-
రోల్డుగోల్డు (10 సం॥ గ్యారంటి)	రు. 60/-
15 రాళ్ళ రోల్డుగోల్డు	రు. 90/-

అలారం టైంపీసు

ధర రు. 18/-, రు. 22/-మేలిరకం రు. 25/- బిగ్ బెన్ రు. 45/- పోస్టేజి అదనము

H. DAVID & CO.,
Post Box No. 11424, CALCUTTA.

ఆంధ్రదేశమున వేదప్రచారము

శ్రీ పెండ్యాల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

2

రాజనరేంద్రుని పౌత్రుడగు వీరచోడుడు, నానావిధ వేదశాస్త్రముల జదివిన 583 మంది బ్రాహ్మణులకు మూడగ్రహారము లిచ్చిన 'పిఠాపుర శాసనము,' అఱువదిమందిపై యట్టి బ్రాహ్మణులకే 'ఏరుపల్లి' అను గ్రామమును దానమిచ్చిన మల్ల విష్ణు వర్ధనుని శాసనమును; నీటివల్ల ఈ యాంధ్ర దేశమున వేద ప్రచారమున కెట్లు ప్రాచీన ప్రభువులు ప్రోత్సాహ మిచ్చినదియు విశదము కాగలదు. తెలింగాణము 'జైన' శైవమతములకు క్రీ.శ. 10-14 శతాబ్దములలోను, ఇటీవల 'మహమ్మదీయమతము'నకు రాజ్యత్వ మొసగినను ప్రాచీనకాలముననే, తనలోని గోదావరీ తీరము నాశ్రయించిన వేద విద్యను (తైత్తిరీయ శాఖను) వేరులు పారునట్లు దృఢముగ బట్టి యుంచిన దనుటకు 'మంథెన' 'చెన్నూరు' 'ధర్మపురి' మొదలగు స్థలములలో మొన్న మొన్నటి వరకు ప్రసిద్ధికెక్కిన 'ఘనపాఠీల' సంఖ్యయే నిదర్శనము.

ఆంధ్రమాత వేద విద్యను గన్నతల్లి యనుటకును వేదము లన్నిటికి 'శాయనాచార్యులు' వారు బుక్క మహీపుని కాలమున క్రీ. శ. 1340-70 సం. జగత్ప్రసిద్ధగన్న భాష్యములు వ్రాసినను కంటె విశేష మేమి వ్రాయవలెను! ఏదేని యొక గ్రంథమును కృతినొందిన మహారాజును చాల ఘనముగ మనము ప్రశంసింతుము—కాని బుక్క మహీపతియో—ఒకటియా! రెండా! నాల్గు వేదములు, పెక్కు బ్రాహ్మణములు ఆరణ్యకములు, ఉపనిషత్తులు, పూర్వమీమాంస, ఉత్తర మీమాంసా శాస్త్రములుఇంక నెన్నియో మహాగ్రంథములను, భాష్యములను స్వనామాంకితములుగా జేయించు కొనెను. ఇట్టి మహీపాలుని 'మాధవాచార్యుల'వారు ఎట్లు తమ గ్రంథాదుల నంకిత మొనర్చిరో చూడుడు:

"యస్య నిశ్వసితం వేదాః
యో వేదేభ్యోఽఖిలం జగత్
నిర్మమే త మహం వందే
విద్యా తీర్థం మహేశ్వరం."
"తత్కటాక్షేణ తద్రూపం
దధ ద్బుక్క మహీపతిః
ఆదిశ న్మాధవాచార్యం
వేదార్థస్య ప్రకాశనే."

"ఎవని నిశ్వాసమే వేదములో, ఎవడు వేదముల చేతనే జగత్తును సృష్టించెనో, అట్టి విద్యాతీర్థుడగు మహేశ్వరునకు వందన మొనర్తు. ఆ విద్యాతీర్థ మహేశ్వరుని కటాక్షము చేతను, అతని (దేవుని) స్వరూపమునే బుక్క మహీశుడు పొంది యుండెను. ఆ రాజు మాధవాచార్యుని (నన్ను) వేదార్థమును ప్రకాశింప జేయ నాజ్ఞాపించెను".

ఇట్లు కృతుల నొందిన బుక్కభూపతి కంటె నదృష్టవంతు డెవడు? బుక్కరాయలయొక్క పుత్రుడగు రెండవ హరిహరరాయల కాలమునను వేదశ్రౌత గ్రంథము లమితముగా నా రాజ్యమున వృద్ధిగాంచెను. తాలికోట యుద్ధానంతరము పశ్చిమాంధ్రముననుతెలింగాణముననుల వేదాభివృద్ధి యంతగా కాన్పింపదు. కాని గోదావరీ, కృష్ణానదీ ముఖద్వారములను (నేటి కృష్ణా, గోదావరీ మండలములు) తత్రత్యులగు ప్రభువుల పోషణములచే 'వేద వేదాంగ విద్యలు' అమితముగ వృద్ధి నొందినవి. 'శ్రౌత, స్మార్త' క్రియలకు సంబంధించిన 'అనుక్రమణికలు, పద్ధతులు, వృత్తులు, భట్టీయములు' పెక్కు పనులు గ్రంథాలు, పండితులచే పై ప్రదేశములలో రచింప బడినవి. ప్రాచీన కాలము నుండి నేటివఱకు మా 'కోనసీమ'లో అమలాపురము, రాజోలు తాలూకాలు, ప్రతి సంవత్సరము ఒకటి రెండు మహాయజ్ఞములు చేయబడుచు, వేద విద్యయొక్క యుపయోగము చూపబడుచునే యున్నది.

కాని యీ శతాబ్దాది ఏబది మొదలు రెండు వందల వేద పండితు లుండిన కోనసీమాగ్రహారములలో నేడు నూటికి తొంబదిమందివరకు వేదవేత్తలు తగ్గిపోవుట మాత్రము విచారకరము. కర్నూలు మండలము చాలకాలము మహమ్మదీయులచే బాలింప బడినను, 'వెలుగోడు, కురుకుంద, కలివేను' మొదలగు నా మండల గ్రామములలో ఇప్పటి కిరువ దేండ్లకు పూర్వము: అను 'ఆధ్వర్యవము, హౌత్రము, ఔద్గాత్రము' మొదలగు శ్రౌతభాగములను వల్లించు 'విద్యార్థులు' చెప్పెడి గురువులు కలిగి యుండుట జూచి ఆశ్చర్యా సందముల నొందితిని.

గత శతాబ్దాంతమువఱకు గోదావరీ మండలము 'వేద వేదార్థములం' జెప్పుటకును, 'కృష్ణా మండలము' 'శ్రౌత కర్మముల' జేయించుటకును దగిన పండితు లున్నా రని ప్రసిద్ధి నొందినవి.

గోదావరీ మండల పండితులకు 'పెద్దాపుర సంస్థాన ప్రభువులగు శ్రీవత్సవాయి గజపతులు' ఇచ్చిన మాన్యక్షేత్రము లమితములు. 'బోధాయన మహర్షి" మొదలు 'తెనాలి రామకృష్ణకవి' వఱకు అబ్రాహ్మణదేశము, అది నీతికర దేశము అని నిందింప బడిన 'కళింగాంధ్రము' (నేటి విశాఖ పట్టణపు జిల్లా) కళింగ గజపతుల కాలమువఱకు వేదవేత్తలు నివసించినట్లు కాన్పింపదు. 'ఖారవేలుడు' (క్రీ. పూ. రెండవ శతాబ్ది) మొదలు గజపతుల పాలనము (క్రీ. శ. 16 వ శతాబ్ది) వరకు తత్రత్య ప్రభువు లొనర్చిన దానధర్మాదులు 'జైనులకో, శైవ వైష్ణవదేవతలకో' గాని వేదశ్రౌతశాస్త్రపండితుల కొనర్చినట్లు కాన్పింపదు. (మా. సౌత్ ఇండియన్ ఇన్స్క్రిప్షన్సు 4,5,10 వాల్యూం) కాని కళింగగజపతులు వేదవేదాంగములను నేర్చిన పండితులకు అగ్రహారాదుల నీయ నారంభించిరి.

పిమ్మట (క్రీ. శ. 16, 17, 18 వ శతాబ్దములలో) దానవీరులలో ప్రసిద్ధిగన్న పెద్దాపుర సంస్థాన ప్రభువులకు పోటీ పడిరా యనునట్లు, విజయనగర సంస్థాన ప్రభువులగు శ్రీ పూసపాటి గజపతులు తమ రాజ్యమునకు కృష్ణా గోదావరీ మండలముల నుండి వేదశాస్త్ర పండితులను అమితముగ రప్పించి, బహుళాగ్రహారముల నొసంగి వేదశాస్త్ర విద్యల నభివృద్ధి పఱిచిరి.

పదునాఱవ క్రైస్తవ శతాబ్దమున చంద్రగిరి ప్రభువగు వీరవెంకటపతి రాయలవారు గోదావరీ మండలములోని 'ముంగొండ' గ్రామము నుండి మహాశ్రౌతులగు 'ఉపద్రష్ట'వారి కుటుంబములకు తన రాజ్యములోని 'మదుగుబేడు' అను నగ్రహారమును (వేలూరుజిల్లా, చెయ్యేరు తాలూకా) ఒసంగి, శ్రౌతవిద్య నభివృద్ధి నొందించుటయు, ఇంచుమించుగ నా కాలము నందే నర్మదానదీ తీరమున రాజ్యమేలుచుండిన 'దుర్గావతి'కి మహారాణి 'ఏలూరు' ప్రాంత వాసులగు 'పోతుకుచ్చి' వారి కుటుంబములను (శ్రౌతులు) రప్పించి 'హుషంగవాదా' జిల్లాలో నైదగ్రహారము లిచ్చుటయు గమనార్హములు. 'మదుగుబేడు, హుషంగవాదా' ప్రాంతములలో పై పండిత కుటుంబముల వారు నేడును వృద్ధిదశలోనే యుండి ఆంధ్రత్వమును జాటుచునే యున్నారు.

గత శతాబ్దముయొక్క చివరి భాగము మొదలు ఈ శతాబ్దాది వఱకు గంజాము మండలములోని 'ఉర్లాం' సంస్థానమును పాలించిన కందుకూరి బసవ రాజుగారును, ఆయన కోడలు మహాలక్ష్మమ్మగారును, ప్రతి సంవత్సరము శ్రావణ పూర్ణిమకు వందలకొలది వేదవేత్తలను పరీక్ష చేయించి 'వర్షాశనములు' ఇచ్చుచుండు వారు. ఆ యుర్లాము పరీక్షకై కృష్ణా, గోదావరీ మండలముల నుండియేగాక 'మంథెన' వంటి దూరదేశముల నుండి కూడ వేదవేత్తలు వచ్చుచుండుట నాకు దెలియును.

ఇప్పుడును కాకినాడలో శుక్ల యజుర్వేద పాఠశాలయు, బందరు మొదలగు స్థలములలో మరి కొన్ని పాఠశాలలును వేదవిద్యను స్వల్పముగా నభివృద్ధి నొందించు చున్నవి.

ఋగ్వేద మీ దేశమున దొల్లి ప్రచారమున లేకుండె ననియు క్రీ. శ. పదవ శతాబ్దమున 'మహమ్మదు గజనీ' దండ యాత్రలకు వెఱచి కచ్ఛశాఖ బ్రాహ్మణులు ఆంధ్ర దేశమునకు వలస వచ్చినారనియు డా. కృష్ణస్వామి అయ్యరు గారు వ్రాసియున్నారు. 'నందవరీక చరిత్ర' 'చాముండికా విలాసము' అను నాంధ్ర గ్రంథములలోని కథలు పై వలసవచ్చు గాథలను స్థిరపఱచు చున్నవి.

మా పిఠాపురమున నింతకు పూర్వము కృష్ణ యజుర్వేదమునకే ప్రచారము, ప్రాముఖ్యము నుండెడిది కాని, వ్యాకరణ శాస్త్ర వేత్త కని కీ. శే. అవసరాల కామరాజుగా రిచ్చిన భూమిని ప్రస్తుతము వారణాసి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు స్వాధీన పరచుకొని తత్ఫలితమును ఒక 'ఋగ్వేదవేది' కొసంగుచు ఋగ్వేద ప్రచారమున కుద్యమించుట ప్రశంసనీయము. కాని, ఆయన కుటుంబము లోనివారు మాత్రమే ఆ 'వేదవేది' వల్ల లాభము నొందు చున్నట్లున్నది.

నూటికి తొంబది మంది తైత్తిరీయ శాఖీయు లుండుటచే ఋగ్వేద మిట నెట్లభివృద్ధి నొంద గల్గును?

ఆంధ్ర దేశీయులు వైదిక గ్రంథముల ప్రచురింప నంతగా ప్రయత్నింపలేదు. కాని గత శతాబ్దాంతమున నున్నవ బుచ్చయ్య పంతులు, అమ్మాది లక్ష్మీనరసింహ సోమయాజిగార్లు కొన్ని వేద గ్రంథముల బ్రచురించిరి. ఇపుడు 'వినయాశ్రమము'వారు కొన్నిటిని బ్రచురించు చున్నారు. ఈ ప్రచారకులలో శుక్ల యజుర్వేద (కాణ్వ శాఖ) సంహితా బ్రాహ్మణములను ప్రచురించిన మన్మిత్రులును, కీర్తిశేషులునగు భాగవతుల లక్ష్మీనరసింహ శాస్త్రిగారి పరిశ్రమము మాత్ర మతిశ్లాఘ్యమైన దనియు, అనన్య సామాన్యమైన దనియు, జెప్పవలసి యున్నది. శాస్త్రిగారి ప్రబోధముచేతనే ఈ యాంధ్ర దేశమున పెక్కు చోటులందు 'యాజ్ఞవల్క్య' జయంతులు చేయబడుచున్నవి. ఇతర వేదశాఖలవారట్టి జయంతుల జోలికి పోకపోవుటకూడ విచిత్రము.

వేదమాత ఆంధ్ర దేశమున సుస్థిరమై యుండ బరమేశ్వరు డనుగ్రహించుగాక!

బమ్మెర పోతన

(10-వ పేజీ తరువాయి)

కవి! నాకంటే గట్టిపండితుడు, వాగ్మి, పూర్ణ ప్రజ్ఞావంతుడు! ఎక్కడికెళ్ళినా అందర్నీ హడలగొట్టి నెగ్గొచ్చే మహా చమత్కారి. నన్నట్లా అమర్యాదచేసిన సింగమనీణ్ణి బోర్ల దోసిన మేధావి. అన్నీ బాగున్నాయ్ కాని, విషయలోలుడు కావడంచేత ధనార్జనకోసం కట్టుదప్పి ప్రవర్తించాల్సి వచ్చినవాడు. అట్లాటి వాళ్ళుంటారు, కొంద రెప్పుడూ. ఎట్లాటెట్లాటి వాండ్లూకూడుండే లోక మాతుందా!

నే: చిత్తం. తమరంటే వారికి చాలా భక్తండీ.

పో: (అల్పసంతోషతనం) అట్లాగా! ఏమన్నా డేమిటి?

నే: తమర్ని మహా పొగిడారు. అమాయకులు, పరమభక్తులు, నిర్లిప్తులు అన్నారు.

పో: అదే పదివేలు. నా కంతకన్నా అతనేమీ యివ్వలేడు.

నే: తమరు "కాటుక కంటినీరు..." అని చెప్పారంటారే ఆ దృశ్యం సత్యంగా దమకు తోచిందేనా?

పో: మావాడి కీర్తన విన్నా వేమిటో యట్లా గడిగావ్. నానోట అబద్ధం రాదు. నా కా మహాదేవి యెప్పుడూ కన్పడుతూంటుంది. ఆమె ఆ రోజట్లా గనబడ్తే ఆశువుగా ఆ పద్యం వచ్చింది.

నే: ఆ పద్యం వినే సింగమనీడు తమ కట్లం చేసాడేమో!

పో: ఏమో, ఐయుండొచ్చు. అయితే మావా డట్లా గన్నానని చెప్తాడా?

నే: ఉండండి, ఎవరుండగా జెప్పారా పద్యం?

పో: (కొంచె ముండి) భాగవతాన్నాయన తన కిమ్మని అడగవచ్చినరోజున, భోజనానంతరం సావిట్లో తాంబూలం వేసుకుంటూ కూర్చున్నప్పుడు-ఆ అప్పుడు ఆయన శిష్యు లిద్దరున్నారు.

నే: ఇంకేం ఇద్దర్లో యెవడో ధారణ బట్టాడు. వెల్లొండలో నెళ్ళ బెట్టుంటాడు: ప్రగల్భంగా తమరికథంతా చెప్పా డేమో కూడా. గత్వాగత్వా వాడి చెవిదాకా పాకుంటుంది. వాడు కచ్చబట్టి మిమ్మల్ని రప్పించే నటన జరిపి అంతపని చేసుంటాడు.

పో: కావచ్చునాయనా; నేను శౌర్యుణ్ణి కాను.

నే: మీ నియోగ మేమైందండీ!

పో: నాయనా, అనుష్ఠానం పొలం దున్నుకోవడం తప్ప మరొక వ్యవహార మెరుగని నాకు కొక్కెమెట్లా వుంటుంది! అనంతా మావాడి సొమ్ము. నేను శుద్ధవైదికిని.

నే: అయితే మటు కంత గ్రంథాన్నట్లా చేస్తాడా వాడు! మాకాలంలో నైతేనా?—

పో: పోనీ నాయనా! నీ వన్నట్లు ఇప్పుడేమనుకు నేం లాభం?

నే: పోనీ మళ్ళీరాయక పొయ్యారా?

పో: ఛీ! అంతకష్టం నేల పొట్టైందిగదా నని నిరుత్సాహం దోచి తలపెట్టలా. ఘంటం పట్టుకుంటే ఆగేదికాదు కాని నాకు మళ్ళీ బుద్ధి పుట్టలా.

నే: ఇం కేదన్నా—

పో: రచనకే మనస్సెక్కలా.

నే: తమరు లిక్కన రాసాడుగాని భారతాన్ని బండీ కెత్తిద్దునన్నారా?

పో: ఏమిటీ, నేనా! రామరామ! భారత విషయ మెక్కడ, నారచన మెక్కడ? దాని క్కావలసిన బండారం నాకులేదు.

నే: భాగవతానికి గ్గావలసింది మరెవ్వరికీ లేదు.

పో: ఆ విషయం నాకు తెలీదు. నాకు మటుకది లేదు.

నే: (గుండె కొట్టుకుంటూ) ఎంత అమాయకులకు, వినయవంతులకు, మహానుభావులకు ఎంత ఆపద వచ్చిందండీ!

పో: కర్మం. గంగాస్నానం వే ళౌతూంది; వెళ్తా.

నే: నాకు పునః పునః దర్శనభిక్ష కటాక్షించండి.

పో: అట్లాగే నాయనా; అయినా యెందుకు ఈ పాపలోకాని కొట్టే రప్పించకు. నీ ఉపాసనాశక్తి బలవత్తరమైంది.

(నిష్క్రమణ)

నెరిసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగు పూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేదచికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి శాశ్వతముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును. గుణం కానిచో, డబ్బు వాపసుచేయబడును. తెలుపు కొంచమై యుండిన రూ 2-8-0 మధ్యరకమై యుండిన రూ 3-8-0 పూర్తిగా యుండిన రూ 5-0-0.

గమనింపు:-ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ నిచ్చు ఔషధము.

Kesh Ranjan Aushadhalaya,
M. 63, P.O. Raniganj (Burdwan.)